

Katedra bohemistiky PF UJEP

KLAUZURNÍ PRÁCE Z ČESKÉHO JAZYKA

Bakalářské studijní programy – Český jazyk a literatura

Český jazyk a literatura (jednooborové studium)

Český jazyk a literatura (dvouoborové studium)

Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání

Datum: **13. prosinec 2018**

Jméno a příjmení:

Aprobace:

Identifikační číslo:

Disciplína	Počet bodů
Stylistika	
Syntax	
Morfologie	
Lexikologie a tvoření slov	
Fonetika a pravopis	
CELKEM	

Celkové hodnocení: **A** **B** **C** **D**

Student/-ka byl/-a seznámen/-a s výsledkem KP z ČJ

datum:

podpis:

Osada Karba na Českolipsku

Nedaleko zámku Zahrádky se v údolí Robečského potoka ukrývá pár roubených chalup, které byly postaveny v těsné blízkosti pískovcových skal. Od 19. století je osada Karba oblíbeným výletním místem.

Ve druhé polovině 19. století měla namále, protože údolím potoka a údolím Peklo měla vést železnice. Počátky této malé osady sahají zřejmě až do 17. století. Ve století 18. se zde žijící lidé živili především dobytčářstvím.

Dnes zarostlé údolí bylo tehdy hospodářsky využívané a díky loukám vynikla jeho šíře. Tak to přetrvalo i do století devatenáctého, kdy romantika úzkého údolí Peklo a široké Karby lákala stovky výletníků, hlavně z České Lípy.

K hospodářství náležely nejen louky a stavení, ale také místnosti vytesané do skal, které se dodnes zachovaly. Tehdy sloužily jako skladiště krmení nebo ustájení dobytka. Dnes je místní chalupáři využívají jako sklípky. Minimálně jedna ze zdejších pozoruhodných skalních místností náležela k výletnímu hostinci, u kterého byla terasa „přilepená“ přímo ke skále.

Od poloviny 19. století se začaly rodit plány výstavby takzvané Severočeské transversálky, které počítaly se železnicí, která měla vést přímo údolími Karba a Peklo. Do čela boje proti zničení tohoto romantického koutu se postavil českolipský vlastivědný spolek Excursionclub.

Obě údolí zachránila přímluva císaře

„Díky tomu, že ve spolku byli vlivní členové, se podařilo získat na svou stranu císaře Františka Josefa, který tady právě byl na manévrech. Ten podpořil myšlenku, že bohatá společnost, která má velké doly v mostecké pánvi, může pro železnici postavit viadukt – složitý a drahý most,“ upřesňuje historik z českolipského muzea Ladislav Smejkal.

Železniční most přes údolí se začal stavět počátkem prosince 1897 a hotový byl za pouhý rok. Viadukt je dlouhý 209 metrů a 24 metrů vysoký. Dodnes je jedním ze zachovaných unikátů svědčících o technické zdatnosti našich předků.

Jaroslav Hoření

Přečtěte si přiložený text a odpovězte na následující otázky:

STYLISTIKA

1. a) Do kterého funkčního stylu patří tento text?

b) Jaké slohové postupy jsou v textu dominantní?

c) Určete slohový útvar tohoto textu.

2. a) Jak je text členěn z hlediska horizontálního?

b) Charakterizujte téma následujících odstavců:

předposlední odstavec:

poslední odstavec:

3. Které prostředky vertikálního členění a s jakou funkcí se v textu uplatňují?

a) prostředky

b) jejich funkce

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Vypište z textu:

a) výraz expresivní

b) výraz slangový

SYNTAX

1. Objasněte význam a funkci slovesa *mít* v následujícím souvětí.

Ve druhé polovině 19. století měla osada Karba namále, protože údolím potoka a údolím Peklo měla vést železnice.

a) význam:

funkce:

b) význam:

funkce:

2. Podtrhněte v následujících větách částice a napište, co ve větě vyjadřují.

a) *Počátky této malé osady sahají zřejmě až do 17. století.*

b) *Ve století 18. se zde žijící lidé živili především dobytčářstvím.*

3. Znázorněte stavbu následujícího souvětí náležitým plošným schématem, v kterém budou údaje o jednotlivých větách (způsob připojení, větněčlenská funkce, sémantický vztah).

Protože ve spolku byli vlivní členové, podařilo se jim získat na svou stranu císaře Františka Josefa, který tady právě byl na manévrech, a ten podpořil myšlenku, že bohatá společnost, která má velké doly v mostecké pánvi, může pro železnici postavit složitý a drahý most.

4. Napište, kolikavalenční je VF, podtrhněte valenční větné členy a napište gramatické větné vzorce těchto vět:

a) *K hospodářství náležely nejen louky a stavení, ale také místnosti vytesané do skály.*

Počet valenčních doplnění: GVV:

b) *Romantika úzkého údolí Peklo a široké Karby lákala stovky výletníků, hlavně z České Lípy.*

Počet valenčních doplnění: GVV:

5. Vysvětlete rozdíl mezi spojeními:

Zachovaný unikát:

Zachovalý unikát:

6. Proved'te syntaktickou analýzu následující věty jednoduché a její stavbu znázorněte náležitým plošným schématem (s údaji o každém větném členu a skladebních vztazích gramatických a sémantických).

Nedaleko zámku Zahrádky se v údolí Robečského potoka ukrývá několik roubených chalup postavených v těsné blízkosti pískovcových skal.

MORFOLOGIE

1. Určete slovnědruhovou platnost slov užitých v textu:

- a) *pár* (1. odst. 2. řádek)
- b) *žijící*
- c) *stovka*
- d) *dodnes*
- e) *z*

2. Určete deklinační vzor níže uvedených jmen:

- a) *údolí*
- b) *hospodářství*
- c) *viadukt*
- d) *historik*
- e) *pouhý*

3. Utvořte:

- a) přechodník přítomný činný pro maskul. sg.
slovesa *lákat*
- b) přechodník minulý činný pro neutrum pl.
slovesa *přetrvat*
- c) imperativ pro 1. osobu pl.
slovesa *spolupracovat*

4. Napište latinský ekvivalent k následujícím termínům:

- a) časování
- b) 2. stupeň adverbia

5. Uved'te:

- a) přičestí trpné pro femininum sg.
infinitivu *upřesnit*
- b) 3. os. sg. (mask.) oznam. zp. min. času
rodu činného *vést*

6. Napište:

- a) instrumentál plurálu substantiva *skála*
- b) nominativ plurálu (maskulinum životné)
adjektiva *vytesaný*
- c) genitiv plurálu substantiva *místo*

LEXIKOLOGIE A TVOŘENÍ SLOV

1. U následujících slov uveďte všechny charakteristiky popisující proces utváření následujících slov.

	<i>pískovcový</i>	<i>ustájení</i>
základové slovo
slovotvorný základ
slovotvorný formant
slovotvorný způsob
onomaziologickorelační typ *

(* zde vybírejte ze škály mutace, modifikace, transpozice)

2. Vypište z textu:

- a) domácí substantivní kompozitum
- b) domácí adjektivní kompozitum
- c) domácí nevlastní adjektivní kompozitum
- d) toponymum
- e) antroponymum
- f) chrématonymum
- g) apelativní sousloví

3. K následujícím slovům cizího původu z textu uveďte jejich domácí jednoslovný významový ekvivalent.

romantický

unikát

historik

FONETIKA A PRAVOPIS

1. a) Proved'te fonetickou transkripci souvětí (**česká fonetická transkripce**):
Jedinečnou možností užít si výkony pěvce Adama Plachetky bude mít každý, kdo se za necelé dva týdny vydá na benefiční koncert pro předčasně narozené děti na pražský Žofín.

b) Vypište ze souvětí v bodě a) slova, v jejichž výslovnosti dochází k **asimilaci znělosti**:

c) Vytvořte **doplňovací otázku** k této výpovědi a naznačte graficky **průběh koncové kadence** v jejím posledním taktu:

2. Doplněte charakteristiku následujících **jednotek řeči**:

a) Slabika jeřeči, podstatou slabiky je.....

b) Výpověď jeřeči, která je obvykle tvořena několika..... Její ukončenost signalizuje

3. Vyjmenujte vlastnosti **hlasu**:

4. Nahraďte následující termíny jejich **českými ekvivalenty**:

artikulace

produkce (řeči)

alveolára

5. Uveďte **3 nejčastější chyby** ve výslovnosti veřejných mluvčích:

6. Doplňte: *Jádre*m slabiky může být:

a)

b)

c)

7. Uveďte příklady na tyto hláskové změny:

a) proteze

b) elize

8. Opravte všechny jazykové chyby v následujícím textu:

Tisíce lidí zůstali bez proudu, když se Českem prohnala bouře. Voda zaplavila sklepi obytného domu v Chodově i tamnější městský úřad. Strom, vyvrácený orkáne

v Epfenbachu, na Jihozápadě Německa spad v neděli večer na osobní auto a zranil v něm chlapce, jež je v ohrožení života. Do složitého krkonošského terénu vyrazili v sobotu v pod večer policejní vozy na pomoc dvoum zahraničním turistům, kteří je přivolali kvůli strachu z medvěda. Osmnáctiletá dívka a o sedm let starší muž byly vážně zraněny při čelní srážce osobního auta s kamiónem na silnici u nového Jičína. O nehodě informoval mluvčí záchranky: „žena zůstala zaklíněna v automobilu. Byla v bezvědomý a přímém ohrožení života, zasahující lékař u ní zjistil mnoho četná poranění. Postižená byla převedena na přístrojem řízenou ventylaci a převezena do Fakultní nemocnice.“ Až přijdete z lesa s plnými košíky hub přečtete si našich 15 typů jak houby spracovat, nebo se rovnou podívejte jak houby správně sušit, aby nesplesnivěly!